

Dobd be a véleményed

Darts Matekkal a diákok hangjáért

Milyen iskolában szeretnék tanulni?

Programleírás a „Gyermekek és diákok hangja” projektnaphoz

A jó gyakorlat gazdája: Darts Matek Kft.

Alapváltozat: 3–8. évfolyam, 20–30 fő, 1 × 90 perc

Kidolgozott kiegészítések: óvoda, 1–2. és 9–13. évfolyam; 2 × 90 perc

A program összefoglalása

A gyerekek iskolai tapasztalatai sokszor egy rövid megjegyzésben, rajzban vagy gesztusban jelennek meg. A „Dobd be a véleményed!” ezekből indul ki. A tanulók kiválasztanak egy számukra fontos témát, jelöléssel vagy mozgással megmutatják, majd elmondhatják, milyen élmény áll mögötte. A Darts Matek céltábláján így az osztály diákhang-térképe alakul ki: témákhoz rendezett választások és a hozzájuk tartozó gondolatok közös képe.

Az első 25 percben elkészül a térkép. A következő 35 percben a csoportok megvizsgálják a választások indokait, és javaslatokat fogalmaznak meg. Az utolsó 30 percben összeállítják „A mi iskolánk hangja” című összegzést. Ennek két, együtt továbbadandó része az „Öt közös javaslatunk” és az „Amit még fontosnak tartunk...”. A foglalkozást az előre egyeztetett intézményi válasz követi: „Hallottuk a hangotokat!”.

Pedagógiai cél és szakmai indok

A beszélgetés három kérdés köré szerveződik: milyen a jó iskola, mire jó a tanulás, illetve mit és hogyan szeretnének tanulni a diákok. A cél, hogy saját példákkal tudják kifejezni tapasztalataikat, meghallják az eltérő szükségleteket, és érthető javaslatot fogalmazzanak meg. Az önálló gondolkodási idő, a névtelen közlés és a rajzos válasz azoknak is lehetőséget ad a részvételre, akik az osztály előtt ritkán beszélnek.

A Darts Matek szerepe

A Darts Matek hazai fejlesztésű, játékalapú oktatási módszer, amelyben a digitalizált darts tábla a tanulás mozgásos, élményszerű eszköze (bővebben: dartsmatek.hu). Ebben a foglalkozásban ugyanez a tábla a véleményalkotás és a közös gondolkodás felülete. A céltábla a teljes feldolgozást végigkíséri. Először a választások kerülnek a témamezőkbe, majd köréjük a tapasztalatok, végül az ezekből születő javaslatok. A tanuló előbb dönt, azután mozdul, jelöl vagy dob, és lehetőséget kap az indoklásra. A találat helye nem írhatja felül az előre választott témát. A számlálás a közös adatok ellenőrzését szolgálja; minden tanuló véleménye azonos súlyú, matematikai tudástól és dobáskészségtől függetlenül.

A leírás kidolgozott, részvételi célú módszertani adaptáció. A bemutatott foglalkozás igazolt kipróbálási eredményeit nem tartalmazza. A tapasztalatok rögzítését a mellékletek segítik. Az önálló programleírást az első öt oldal, a gyakorlati eszközöket az ezt követő mellékletek tartalmazzák.

Célcsoport és megvalósítási feltételek

Korosztály és munkaszervezés

A 3–8. évfolyamos alapváltozat 20–30 tanulóval, négy–hat, egyenként négy–öt fős csoportban tartható meg. Húsz főnél négy ötfős, huszonnégy főnél hat négyfős, harminc főnél hat ötfős csoporttal számolunk. A csoportbeosztást a pedagógus előre megtervezi, figyelembe véve a támogatási igényeket és a tanulók közötti kapcsolatokat.

Az 1–2. évfolyamon a tanító vezeti a beszélgetést, rövid egységekkel, rajzolással és mozgásos pihenőkkel. A 3–4. évfolyamon konkrét élményekből, az 5–6. évfolyamon a tanulást és az együttműködést segítő körülményekből indulunk ki. A 7–8. évfolyamon a beleszólás és a felelősség is megjelenik. A 9–10. és a 11–13. évfolyam számára külön kérdéskészlet készült. Az óvodai kiegészítés önálló, óvodapedagógus által vezetett változat; iskolai kérdéseket nem használ.

Eszközök és a diákhang-térkép

Szükséges egy közös, lehetőleg nagyított céltáblasablon, csoportonként egy kisebb példány, korosztályos témafeliratok és kérdéskártyák, gondolatlapok, csoportlapok, szavazólapok és visszajelzőlapok. Kell még filctoll, öntapadó jelölő, plakátpapír és doboz a névtelen lapoknak. Az eszközöket a pedagógus előre kihelyezi; a nyomtatási jegyzék a mellékletekben található.

A fiatalabbak hét, az 5–6. évfolyamosok kilenc, a 7–8. évfolyamosok tizenegy egyenlő mezőt használnak. A középiskolai változat kilencmezős. Minden táblán külön mező a „Saját téma”. Az életkori készletekben megjelenik a játék, a mozgás, a közösség, a nyugalom, a segítség, a gyakorlati és digitális tanulás, a választás és a kihívás. A mező kedvező vagy kedvezőtlen tapasztalatot egyaránt befogad.

A nyomtatott térkép önállóan használható. Darts Matek-eszközkörnyezetben a tanulók a céltáblához rendelt témajelzésekkel dolgoznak; az eredményt a papírtérkép őrzi meg. Digitális kijelzőn ugyanez a sablon mutatható be. A megvalósítás nem feltételez külön szavazófunkciót, tanulói regisztrációt vagy vásárlást.

Biztonság és egyenlő részvétel

Dobáshoz megfelelően rögzített, életkornak megfelelő táblát és puha vagy tépőzáras eszközt használunk. Hegyes dartsnyíl nem szerepel. Egyszerre egy gyermek dob, pedagógusi felügyelettel, üres dobósávbán. A 90 perces alapváltozatban összesen legfeljebb négy rövid bemutató dobás fér el; a többi választást párhuzamos jelöléssel rögzítjük. A dobni kívánók hosszabb köre a bővített változatban kap időt.

Ülve mutató, rajz, piktogram, felolvasás és névtelen lap minden szakaszban használható. A segítség módját az egyéni szükségletekhez igazítjuk. A segítő a tanuló döntését közvetíti. A kérdés kihagyható, az indoklás önkéntes. A nyilvános helyváltoztatás láthatóvá teheti a választást, ezért mindig elérhető a diszkrét közlés is.

A diákhang-térképtől a közös gondolkodásig

Dobd be a véleményed 25 percben

0–5. perc. A pedagógus elmondja a célt, bemutatja a névtelen válaszadás módját, és megnevezi, ki és mikor válaszol majd a javaslatokra. Közösén rögzítjük: meghallgatjuk egymást, nem sértegetünk, a megszólalás és a dobás választható. A tanári segítség a kérdés megértésére és a beszélgetés vezetésére terjed ki.

5–8. perc. Mindenki magában felidéz egy iskolai helyzetet: mi volt benne jó, és mi nehezítette a napját? A gondolat leírható vagy lerajzolható. 8–11. perc között bemutatjuk a korosztályos témákat és a „Saját téma” mezőt. A közös kérdés: „Miről szeretnéd, hogy ma beszéljünk, hogy jobb legyen az iskolában?” A gyermek egy témát választ; a további gondolatai a lapján maradhatnak.

11–17. perc. Az előzetesen meghozott döntést mindenki jelöléssel, mozgással vagy névtelen lappal közli. Az asztali térképeken egyszerre lehet dolgozni, így nincs harmincfős várakozó sor. Legfeljebb négy önkéntes egy-egy bemutató dobással is megmutathatja döntését. Előbb megnevezi a témát; a rögzítés mindig ezt követi. A dobásokra összesen két perc jut.

17–22. perc. Néhány önkéntes röviden indokol: „Miért fontos ez neked?” „Tudsz mondani egy példát?” A többiek eltérő tapasztalatot is jelezhetnek. Minden csoport összesíti a témánkénti jelöléseket, a pedagógus ellenőrzi és a közös térképre vezeti őket. A névtelen választást is beleszámítjuk; ugyanaz a gyermek ebben a körben egyszer választ. 22–25. perc között közösén megnevezzük a további beszélgetés témáit. Egyetlen jelölés mögötti ügy is továbbvihető.

Miért gondoljuk így 35 percben

25–29. perc. A csoportok két kérdést választanak a térképről, a korosztályos kártyákból vagy saját megfogalmazásban. Megosztják a jegyzői, időfigyelői és szóvivői feladatokat. 29–32. perc között mindenki önállóan gondolkodik. Aki nem kíván beszélni, rajzzal vagy rövid írásos gondolattal is hozzájárulhat.

32–49. perc. A csoport mindkét kérdésről beszélget; nyolc perc után témát vált. Elsőként körben megszólalási lehetőséget adnak, utána kérdezhetnek és reagálhatnak. A gondolatlapok a céltábla megfelelő mezője köré kerülnek. Az azonos téma nem jelent azonos véleményt: a közös és az eltérő tapasztalatot külön rögzítik.

49–56. perc. Legfeljebb két javaslat készül, rövid indokkal és annak leírásával, miből vennék észre a változást. Az 56–60. percben a csoport visszaolvassa a lapot, javítja a pontatlanságokat, és felkészül a másfél perces bemutatóra. Az alsósok egyetlen, rajzzal kifejezett javaslattal is zárhatnak. A harmadik kérdés a kétszer 90 perces változat folytatásában kap helyet.

A mi iskolánk hangja

A 60–90. percben a csoportok gondolataiból közös, kétrészes összegzés készül. A tanulók döntenek el, mely javaslatokat emelik ki; a pedagógus a megfogalmazás pontosságát és az összesítés menetét segíti.

Idő	Feladat
60–69. perc	Legfeljebb hat csoport bemutatja a javaslatait, egyenként másfél percben.
69–73. perc	A csoportok jóváhagyásával összevonjuk az azonos tartalmú javaslatokat. Legfeljebb tizenkét sorszámozott javaslat marad.
73–79. perc	Névtelen választás, számlálás és ellenőrzés. Mindenki legfeljebb három különböző javaslatot jelölhet.
79–85. perc	A két részből álló közös lap véglegesítése, visszaolvasása és pontosítása.
85–88. perc	Önkéntes, névtelen tanulói visszajelzés.
88–90. perc	A javaslatok címzettjének és a válaszadás időpontjának megerősítése.

Öt közös javaslatunk

A cím legfeljebb öt kiemelt javaslatot jelent. Kevesebb önálló gondolat esetén rövidebb lista készül. Minden szavazólapon legfeljebb három különböző sorszám szerepelhet; üres lap is leadható. Az ismételt sorszám egyszer számít. Háromnál több érvényes sorszám esetén a lapot nem értékeljük. Két segítő ugyanazt az összesítést ellenőrzi a pedagógussal. A jelölést kapott javaslatok kerülnek sorrendbe.

Az ötödik hely határán kialakuló holtversenyt közös helyezésként feltüntetjük; a kapcsolódó gondolatok folytatólapon is szerepelhetnek. A vita kedvéért nem indítunk újabb szavazást. Ha nincs érvényes jelölés, rangsor nélkül adjuk tovább a megfogalmazott javaslatokat. A „közös” megjelölés az osztály által összeállított dokumentumra utal, és nem állít egyhangú egyetértést.

Amit még fontosnak tartunk

Ez a közös dokumentum ugyanolyan fontos része, mint a kiemelt lista. Ide kerül minden további, továbbadni kívánt javaslat és az eltérő álláspont rövid indoka. A pedagógus mindkét részt visszaolvassa: „Ezt szerettétek volna elmondani? Mi maradt ki?” A tanulók saját megfogalmazásukat pontosíthatják. A két rész a címzethez együtt jut el.

A térkép értelmezése

A térkép a beszélgetésre választott témákat, a záró szavazás a megfogalmazott javaslatok támogatottságát mutatja. A két adatsort nem értelmezzük véleményváltozásként. A témákhoz tartozó indokok megőrzése fontosabb a jelölések rangsoránál. A bántalmazásra vagy személyes veszélyre utaló jelzés külön segítséget igényel; annak jelentőségéről nem szavazunk.

Hallottuk a hangotokat

A javaslatok útja az intézményben

A foglalkozás előtt egyeztetjük, ki fogadja a tanulói összegzést, ki tartja a kapcsolatot az osztállyal, és mikor érkezik válasz. A címzett lehet az osztályfőnök vagy az intézményvezetés kijelölt képviselője; a diákönkormányzat bekapcsolódhat a megbeszélésbe. A vállalt időpontot a közös lapra írjuk. A válaszadásra javasolt idő két hét, a helyi lehetőségekhez igazított konkrét dátummal.

A „Hallottuk a hangotokat!” válasz minden továbbadott javaslatra kitér. Három lehetőséget különít el: „Meg tudjuk valósítani”; „Megvizsgáljuk a lehetőségét”; „Jelenleg nem tudjuk megvalósítani”. Mindegyikhez érthető indok tartozik. A megvalósításhoz felelős és időpont, a vizsgálathoz következő egyeztetési dátum kerül. Az elutasítás mellett is megvizsgáljuk, milyen más megoldás segíthet a jelzett szükségleten.

A foglalkozás után négy-hat héttel röviden visszatérünk az ügyekre: mi történt, és abból mit érzékelnek a diákok? A helyi válasz és az utánkövetés külön alkalom, nem része a 90 percnak. A program pedagógiai folytatásaként tervezzük meg; nem állítjuk, hogy ez a minisztérium által előírt eljárás. Előzetes vállalás hiányában a kapcsolattartó a megkeresés állásáról ad tájékoztatást, és nem ígér más nevében döntést.

Dokumentálás és a megvalósítás értékelése

Megőrizzük a diákhang-térkép személyhez nem köthető összesítését, a csoportok gondolatait, a kétrészes javaslatlapot és az intézményi választ. A forma lehet kézzel írt szöveg, rajz, ellenőrzött plakátfotó vagy digitális összegzés. A tanulók névtelenül jelezhetik, el tudták-e mondani a gondolatukat, biztonságban érezték-e magukat, és tudják-e, kitől várhatnak választ.

A pedagógus a foglalkozás után rögzíti, tartható volt-e az idő, melyik kérdés segítette a beszélgetést, és hol kellett más részvételi módot kínálni. A kedvezőtlen tapasztalatokat is feljegyzi. Az eredményességet a megőrzött vélemények, a tanulói visszajelzések és a javaslatok további sorsa alapján vizsgáljuk. Egy alkalomból nem következtetünk igazolt tanulmányi teljesítményjavulásra.

Adatvédelem és személyes segítség

A tanulói lapok nem kérnek nevet, a szabad szöveg mégis tartalmazhat felismerhető történetet. A pedagógus minden továbbadandó anyagot ellenőriz; nyilvánosan csak személyhez nem köthető összegzés jelenhet meg. Gyermekeket nem szükséges fényképezni. A nyers lapok hozzáférését és megőrzését az intézmény saját rendje szerint határozza meg.

Személyes probléma esetén a pedagógus megállítja a bántó reakciót, külön beszélgetést és szükség szerinti segítséget szervez. Nem ígér feltétlen titoktartást, és nem vizsgálja az ügyet az osztály előtt. A további lépéseket az intézményi eljárás szerint teszi meg. A mellékletek az életkori változatokat, a tanári forgatókönyvet és a használható lapokat tartalmazzák.

Megvalósítási mellékletek

A mellékletek a „Dobd be a véleményed!” program közvetlen használatához készültek. A pedagógus csak az adott korosztályhoz és megvalósításhoz szükséges lapokat nyomtatja ki. A tanári mondatok segítséget adnak a vezetéshez; a gyermekek válaszait nem határozzák meg.

Melléklet	Tartalom
1	Előkészítés és nyomtatási jegyzék
2	Tanári forgatókönyv az első 25 perchez
3	Tanári forgatókönyv a beszélgetéshez és a lezáráshoz
4	A diákhang-térkép használata és összesítése
5	Hétmezős térkép
6	Kilencmezős térkép
7	Tizenegy mezőből álló térkép
8	Témák és kérdéskártyák az 1–2. évfolyamnak
9	Témák és kérdéskártyák a 3–4. évfolyamnak
10	Témák és kérdéskártyák az 5–6. évfolyamnak
11	Témák és kérdéskártyák a 7–8. évfolyamnak
12	Témák és kérdéskártyák a 9–10. évfolyamnak
13	Témák és kérdéskártyák a 11–13. évfolyamnak
14	A 90 perces foglalkozás az 1–2. évfolyamon
15	Óvodai kiegészítő változat
16	A kétszer 90 perces változat és a kortárs segítők
17	Egyéni gondolatlap
18	Csoportlap és tervlap
19	Szavazólap és összesítés
20	A mi iskolánk hangja
21	Amit még fontosnak tartunk
22	Tanulói visszajelzőlap
23	Intézményi válasz és utánkövetés
24	Pedagógusi reflexió és helyzetkezelés
25	Szakmai háttér és források

1 Előkészítés és nyomtatási jegyzék

Harmincfős osztályhoz, hat ötfős csoporttal számolva. A közös térkép és a javaslatlap kivetíthető vagy nagy lapra másolható. A korosztályos témasort a térkép mellé tesszük; az A-K betűk csak tájékoztató jelek.

Eszköz	Mennyiség	Feladat
Korosztályos térkép	6 + 1	Asztali választás és közös összesítés.
Témák és kérdéskártyák	6 készlet	A választott korosztály egyoldalas készlete.
Gondolatlap	30	Írásos, rajzos vagy névtelen közlés.
Csoportlap	6	Két javaslat és az eltérő vélemények.
Szavazólap	30 kis lap	A 19. melléklet felső része másolható.
Közös javaslatlap	1 + folytatólap	Mindkét rész együtt kerül továbbításra.
Visszajelzőlap	30	Önkéntes, névtelen lezárás.
Jelölők, tollak	30 jelölő, 12 toll	Azonos értékű jelölők, a körben fejenként egy.
Névtelen doboz	1	Diszkréten elérhető helyen.
Puha dobóeszköz	Választható	Legfeljebb négy bemutató dobás az alapváltozatban.

Helyi előkészítés

A csoportasztalok között maradjon szabad közlekedőút. A dobósávot külön jelöljük ki; a térképezés nem járhat a sávon áthaladással. A papírcéltáblát nem tesszük egy dobótáblára úgy, hogy megváltozzon az eszköz biztonságos használata. A névtelen dobozt a pedagógus körbe is viheti. A választás idején nem kérünk indoklást arra, ki miért használ segítséget.

Intézmény, osztály:

Foglalkozásvezető:

Időpont:

A javaslatok címzettje:

Kapcsolattartó és vállalt válaszadási dátum:

Személyes jelzéshez elérhető másik felnőtt:

2 Tanári forgatókönyv az első 25 perchez

A foglalkozás indítása

0–5. perc. „Ma arról beszélgetünk, milyen nektek az iskolában. Ehhez a Darts Matek tábláját használjuk: ma ez lesz a közös vélemény táblánk, amin megmutathatjátok, mi fontos nektek az iskoláról. Mondhattok olyat, amit szerettek, és olyat is, amin változtatnátok. Nem kell ugyanazt gondolnotok. Rajzolhattok, írhattok, mutathattok, és kérdést is kihagyhattok. A közös gondolatokat [címezett] kapja meg; [dátum]-kor visszatérünk rájuk.” A két helyi adatot előre egyeztetjük és tényleges névvel, dátummal mondjuk el.

A közös szabályok: meghallgatjuk a másikat; nem sértegetjük és nem találgatjuk, ki írta a névtelen lapot; a megszólalás önkéntes. „Ha olyasmit szeretnél elmondani, amiben külön segítség kell, a beszélgetés után hozzám vagy a megnevezett másik felnőttökhöz is fordulhatsz.”

A saját tapasztalat és a témaválasztás

5–8. perc. „Gondolj egy iskolai helyzetre. Mi volt benne jó neked? Mi volt nehéz? Egy rajz vagy néhány szó is elég, nevet ne írj.” Csendes gondolkodási időt hagyunk. A lap megtartható vagy névtelenül leadható.

8–11. perc. Felolvassuk a korosztályos témákat. „Ezek segítenek eligazodni. Ha a gondolatod másról szól, a Saját téma mezőit válaszd. Most azt jelöld, amiről ma leginkább szeretnél beszélni. Egy témát válassz; a többi gondolatod is megmarad a lapodon.” Ellenőrizzük a kevésbé ismert szavak jelentését, kész véleményt nem kínálunk.

A térkép elkészítése

11–17. perc. A döntés először magában születik meg, utána következik a jelölés. A csoportok asztali térképein egyszerre lehet dolgozni. Aki diszkréten választ, az egy betűt ad le névtelen lapon; más módon ugyanebben a körben már nem jelöl. A tartózkodást elfogadjuk, indoklást nem kérünk.

Legfeljebb négy önkéntes röviden dobhat is. „Melyik témát választottad?” A választást a dobás előtt rögzítjük. Ha máshová talál: „A te témád marad, amit előre választottál.” A dobás nem jelent második jelölést. Ha a biztonságos előkészítés vagy a sorváltás több időt igényel, a bemutatók számát csökkentjük.

Indokok és átvezetés

17–22. perc. „Miért ezt választottad? Tudsz rá példát mondani?” Legfeljebb néhány rövid indoklást hallgatunk meg, eltérő tapasztalatnak is helyet adva. Közben az asztaloknál témánként összesítik a jelöléseket; a pedagógus a névtelen választásokkal együtt ellenőrzi őket. A közös térképen a darabszám és néhány ellenőrzött kulcsgondolat jelenik meg.

22–25. perc. „Mit szeretnétek ezekből közelebbről megbeszélni?” Az egyetlen jelölést kapott témát is lehet választani. Ha sok névtelen lap érkezik, a pedagógus a csoportmunka elején fejezi be az áttekintést. A még fel nem dolgozott jelzések később bekerülnek az összegzésbe; személyes segítséget igénylő ügyet külön kezelünk.

3 Tanári forgatókönyv a beszélgetéshez és a lezáráshoz

Két kérdés alapos feldolgozása

25–29. perc. „Válasszatok két kérdést. Lehet saját kérdésetek, és használhatjátok a kártyákat is. Beszéljétek meg, ki jegyzi a gondolatokat, ki figyeli az időt, és ki mutatja be a javaslatot.” A szerepek megoszthatók. 29–32. perc között mindenki magában készül fel; a pedagógus a kérdés megértését segíti.

32–49. perc. A csoport körben haladva meghallgatja a vállalt gondolatokat. Nyolc perc után áttér a második kérdésre. „Van, akinek más segít?” „Mikor történt ilyen?” „Mi változna ettől?” A jegyző az azonos téma eltérő indokait is megőrzi. A tanár nem magyarázza meg a gyermek helyett, hogy mit kellene fontosnak tartania.

49–56. perc. „Írjatok legfeljebb két javaslatot. Mi változzon, miért fontos, és miből vennétek észre, hogy jobb lett?” Az eltérő gondolat külön rovatba kerül. Az 56–60. percben visszaolvassák a lapot, majd másfél perces beszámolóra készülnek. A csoport kérésére a pedagógus is felolvashat.

A mi iskolánk hangja

60–69. perc. A csoportok legfeljebb másfél percben ismertetik javaslatukat. Az indok is hangozzon el. 69–73. perc között az azonos tartalmat csak a csoportok jóváhagyásával vonjuk össze. A javaslatok sorszámot kapnak; a kisebbségi álláspont külön indoka megmarad.

73–79. perc. „Legfeljebb három különböző sorszámot írf a lapra. Azokat válaszd, amelyekkel szerinted érdemes először foglalkozni. Kevesebbet is jelölhetsz, és üres lapot is leadhatsz.” Két segítő a pedagógussal ellenőrzi az összesítést. A választás névtelen; a segítséget kérő tanuló saját döntését rögzítjük.

79–85. perc. Felírjuk a kiemelt javaslatokat és az „Amit még fontosnak tartunk...” részt. Holtversenynél azonos helyezést és szükség szerint folytatólapot használunk. „Jól írtuk le? Van olyan fontos gondolat, amely lemaradt?” Az összegzés nem követel egyhangúságot. Ha a számolás tovább tartott, rövidítjük a formázást; a tanulók visszaellenőrzését megtartjuk.

Lezárás és a folytatás megnevezése

85–88. perc. A névtelen visszajelzőlap kitöltése önkéntes. 88–90. percben: „Ezt a két részt együtt adjuk tovább. [Dátum]-kor megbeszéljük, milyen válasz érkezett. Ha valami kimaradt, addig is jelezhetitek.” A megadott időpont és a kapcsolattartó a közös lapra kerül.

A foglalkozás után a pedagógus átnézi a lapokat, eltávolítja a nyilvános összegzésből az azonosító részleteket, és rögzíti a tényleges tapasztalatokat. A később feldolgozott névtelen jelzések kiegészítésként kerülnek a címzetthez, a korábbi szavazási eredmény módosítása nélkül.

4 A diákhang-térkép használata

A következő három sablon azonos elven működik. A téma betűjét a korosztályos készlet szerint társítjuk a mezőhöz. Az utolsó mező mindig a saját témáé. A középső körbe a közös kérdés kerül. A betűknek, színeknek és a céltábla gyűrűinek nincs eltérő pontértékük.

Döntés és rögzítés

Egy témaválasztási körben egy tanuló legfeljebb egy jelölést ad. A jelölés történhet az asztali térképen, mozgásos választás nyomán vagy névtelen lapon. A bemutató dobás ugyanennek a döntésnek a megjelenítése. A saját téma betűjele mellé rövid szó vagy rajz kerülhet, de az indoklás kihagyható.

A csoportok témánként megszámozzák a jelöléseket. A pedagógus a névtelen választásokat egyszer hozzáadja, majd ellenőrzi, hogy az összes jelölés nem több-e a jelenlévők számánál. Ha eltérés van, az asztali összesítést javítjuk. A gyermekeket nem szólítjuk név szerint a választásuk visszaigazolására.

Téma jele	Asztali jelölések	Névtelen jelölések	Összesen
A			
B			
C			
D			
E			
F			
G			
H			
I			
J			
K			

Használt témák: Jelenlévők: Összes jelölés:

Közös kérdés:

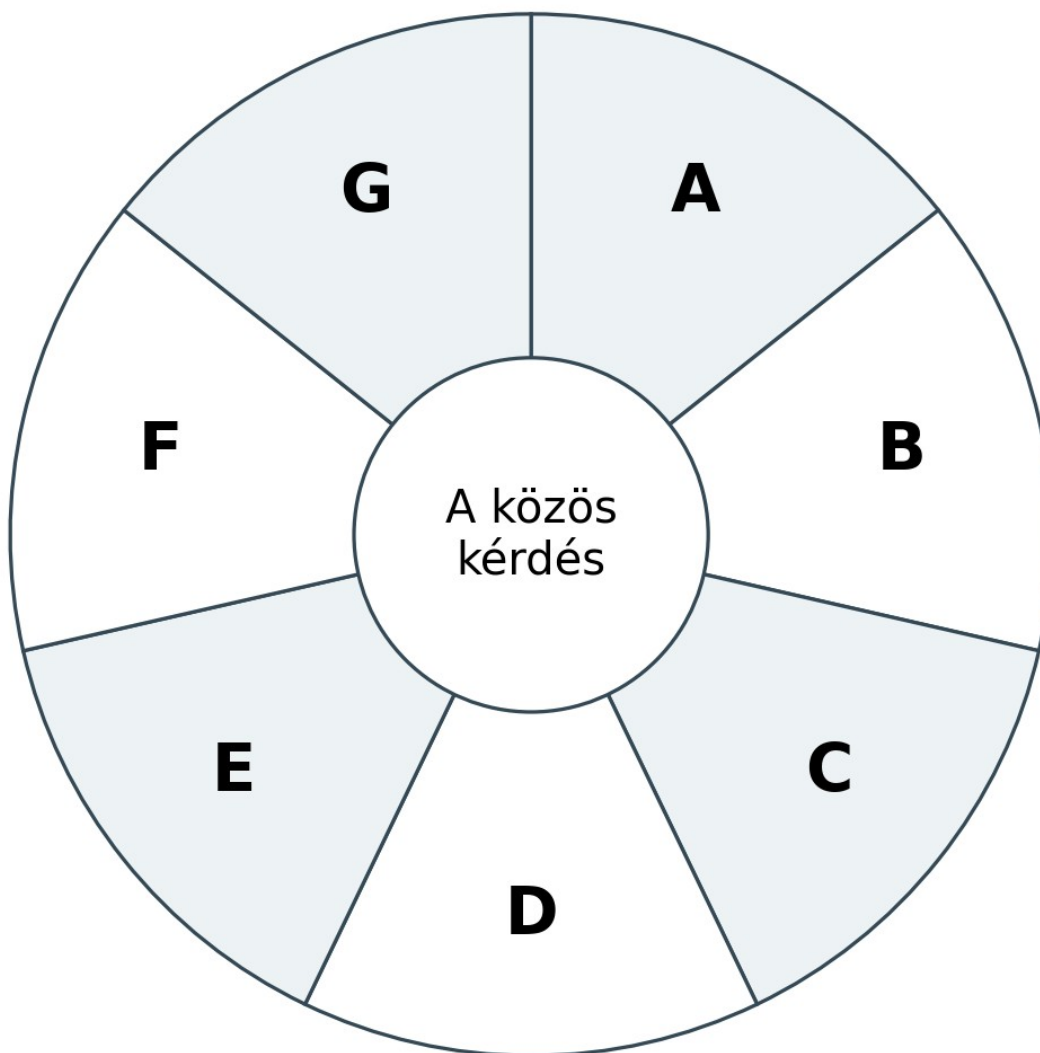
Mit mutat és mit nem mutat az összesítés

A számok az adott kérdésre adott választásokat mutatják. A nem jelölők szükségleteiről ebből nem következtetünk. A számok mellé indokok és saját témák is kerülnek. Az első körben egy, a záró szavazáskor legfeljebb három jelölés adható; a két összesítés ezért külön marad. A záró javaslatok támogatottságát darabszámban közöljük.

5 Hétmezős térkép

DIÁKHANG-TÉRKÉP

A témák feliratait a korosztályos készletben találhatók. Az utolsó mező: Saját téma.

A közös kérdés:

.....

A választásokhoz tartozó rövid gondolatok:

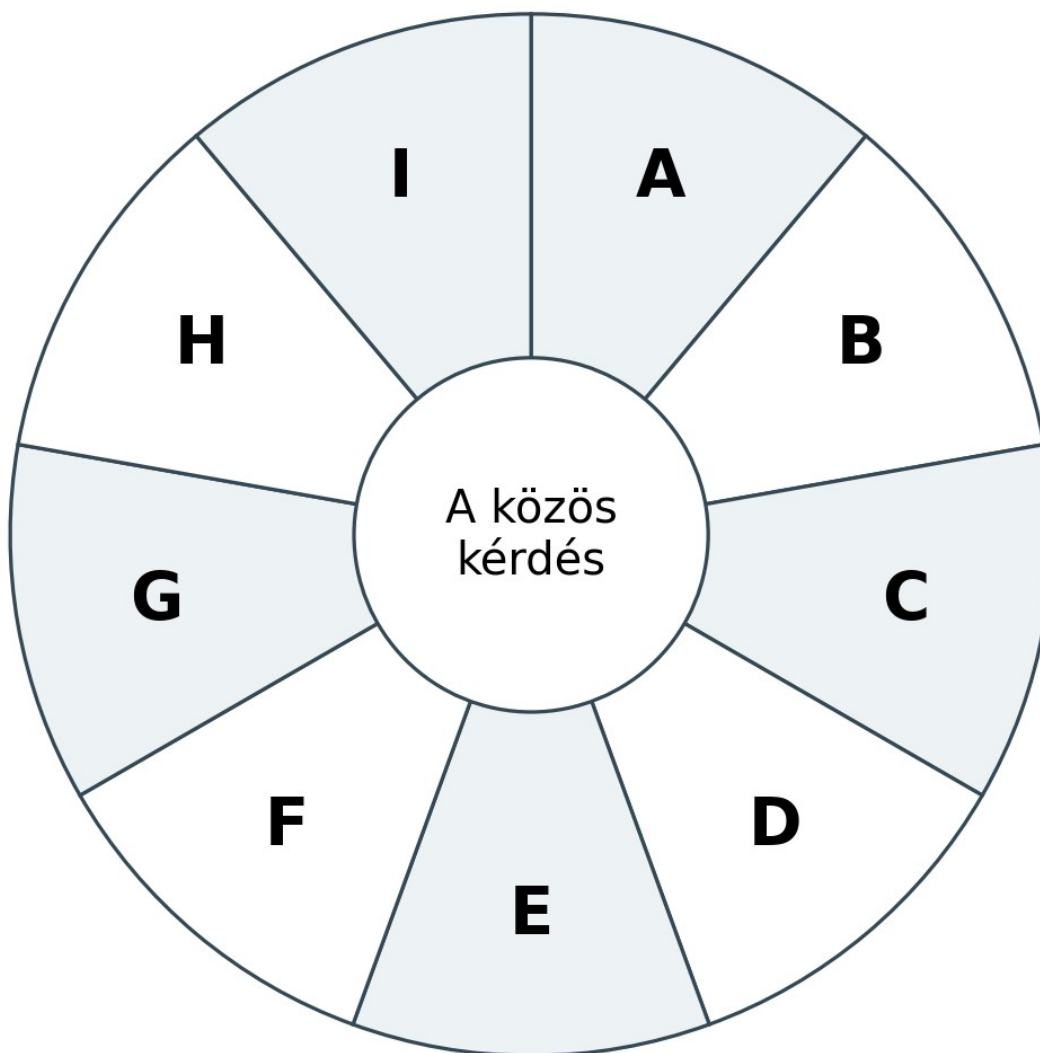
.....

Egy körben egy tanuló egyszer jelölhet. A dobás nem ad újabb jelölést. A tábláról készült kép csak azonosításra alkalmas részletek nélkül tehető közzé.

6 Kilencmezős térkép

DIÁKHANG-TÉRKÉP

A témák feliratait a korosztályos készletben találhatók. Az utolsó mező: Saját téma.

A közös kérdés:

.....

A választásokhoz tartozó rövid gondolatok:

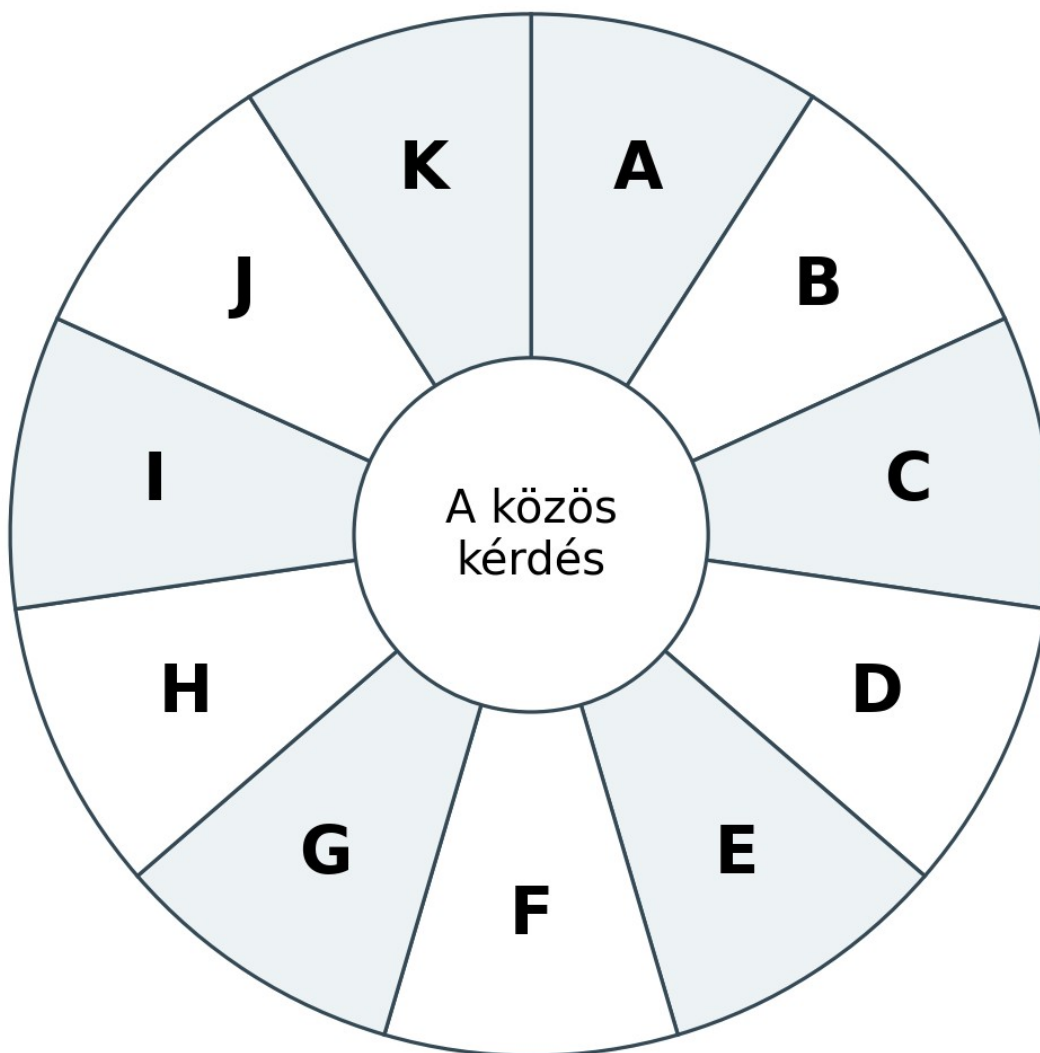
.....

Egy körben egy tanuló egyszer jelölhet. A dobás nem ad újabb jelölést. A tábláról készült kép csak azonosításra alkalmas részletek nélkül tehető közzé.

7 Tizenegy mezőből álló térkép

DIÁKHANG-TÉRKÉP

A témák feliratait a korosztályos készletben találhatók. Az utolsó mező: Saját téma.

A közös kérdés:

.....

A választásokhoz tartozó rövid gondolatok:

.....

Egy körben egy tanuló egyszer jelölhet. A dobás nem ad újabb jelölést. A tábláról készült kép csak azonosításra alkalmas részletek nélkül tehető közzé.

8 Témák és kérdéskártyák az 1-2. évfolyamnak

A diákhang-térkép kérdése: „Miről szeretnél ma mesélni az iskoláról?”

A: játék; B: mozgás; C: barátok; D: mese; E: rajzolás; F: dicséret; G: saját téma.

Kártya	Beszélgetési kérdés
1	Mi volt ma vagy tegnap jó neked az iskolában?
2	Volt valami, ami nehéz volt? Mitől lett volna könnyebb?
3	Kihez tudsz odamenni, ha segítség kell?
4	Mit szeretsz csinálni a barátaiddal?
5	Mikor esik jól mozogni, és mikor szeretnél csendet?
6	Miből veszed észre, hogy valamit megtanultál?
7	Mit szeretnél gyakrabban csinálni?
8	Mit változtatnál meg az osztályban?

Saját kérdésünk:

.....

Tanári segítség

A tanító felolvassa és rajzzal vagy ismert képpel magyarázza a témákat. A gyermek mutathat vagy rajzolhat; nem várunk önálló olvasást. A részletes időterv a 14. mellékletben található.

A táblázat soronként felvágható. A 3-13. évfolyamos alapváltozatban két kérdést választunk. Az 1-2. évfolyamon a tanító a csoport jelzéseihez igazítva kérdez. A témák felsorolása nem kész válaszlista.

9 Témák és kérdéskártyák a 3-4. évfolyamnak

A diákhang-térkép kérdése: „Miről beszéljünk, hogy jobb legyen az iskolában?”

A: játék; B: barátok; C: mozgás; D: nyugalom; E: segítség; F: kipróbálás; G: saját téma.

Kártya	Beszélgetési kérdés
1	Mikor volt mostanában jó napod az iskolában? Mi segített ebben?
2	Mi segít, amikor valamit még nem értesz?
3	Mire használtál már valamit, amit az iskolában tanultál?
4	Miről tanulnál szívesen többet?
5	Mikor jó együtt dolgozni, és mikor kérnél inkább csendet?
6	Mikor esik jól mozogni tanulás közben?
7	Mit tartanál meg, és min változtatnál az iskolában?
8	Mi segít, hogy merj kérdezni vagy hibázni?

Saját kérdésünk:

.....

Tanári segítség

Két konkrét élménykérdéssel dolgozunk. Rövid felolvasás, rajz és kulcsszó is elfogadható. A csoport egyetlen alaposan megbeszélt javaslatot is továbbadhat.

A táblázat soronként felvágható. A 3-13. évfolyamos alapváltozatban két kérdést választunk. Az 1-2. évfolyamon a tanító a csoport jelzéseihez igazítva kérdez. A témák felsorolása nem kész válaszlista.

10 Témák és kérdéskártyák az 5–6. évfolyamnak

A diákhang-térkép kérdése: „Miről beszéljünk, hogy jobb legyen számodra az iskola?”

A: mozgás; B: közösség; C: digitális tanulás; D: nyugalom; E: választás; F: gyakorlati tanulás; G: segítség; H: kihívás; I: saját téma.

Kártya	Beszélgetési kérdés
1	Mitől érzed egy óra végén, hogy megértettél valamit?
2	Mikor segített az iskolában tanult tudás egy másik helyzetben?
3	Melyik témáról tanulnál többet, és miért?
4	Mikor segít a közös munka, és mikor dolgoznál önállóan?
5	Mikor segíti, és mikor nehezíti a mozgás a tanulást?
6	Mikor hasznos a digitális eszköz, és mikor boldogulsz nélküle?
7	Miből érzed, hogy komolyan veszik a kérdésedet?
8	Min változtatnál az iskolai napokban, és miből vennéd észre a javulást?

Saját kérdésünk:

.....

Tanári segítség

A témákhoz előnyt és nehézséget egyaránt meg lehet fogalmazni. A „mindenki ezt szereti” mondatnál kérdezzünk vissza, hogy van-e más tapasztalat a csoportban.

A táblázat soronként felvágható. A 3–13. évfolyamos alapváltozatban két kérdést választunk. Az 1–2. évfolyamon a tanító a csoport jelzéseihez igazítva kérdez. A témák felsorolása nem kész válaszlista.

11 Témák és kérdéskártyák a 7–8. évfolyamnak

A diákhang-térkép kérdése: „Miről beszéljünk, hogy jobb legyen számodra az iskola?”

A: mozgás; B: közösség; C: digitális tanulás; D: nyugalom; E: választás; F: gyakorlati tanulás; G: segítség; H: kihívás; I: felelősség; J: beleszólás; K: saját téma.

Kártya	Beszélgetési kérdés
1	Mire jó számodra a tanulás most, és mire lehet jó később?
2	Mit tanulnál szívesen, amire most kevés lehetőség van?
3	Mi segíti a megértést, és mi vonja el a figyelmedet?
4	Miben szeretnél választani az iskolai munkában?
5	Milyen feltételek mellett működik jól a közös feladat?
6	Melyik iskolai szabályról lenne érdemes beszélgetni, és miért?
7	Miben vállalnál felelősséget, ha nagyobb beleszólást kapnál?
8	Mitől mernél eltérő véleményt mondani, kérdezni vagy hibázni?

Saját kérdésünk:

.....

Tanári segítség

A beleszólás témájánál konkrét döntési helyzetet kérjünk. A javaslat pénzügyi vagy szervezési vizsgálata később, az intézményi válasz részeként történik.

A táblázat soronként felvágható. A 3–13. évfolyamos alapváltozatban két kérdést választunk. Az 1–2. évfolyamon a tanító a csoport jelzéseihez igazítva kérdez. A témák felsorolása nem kész válaszlista.

12 Témák és kérdéskártyák a 9–10. évfolyamnak

A diákhang-térkép kérdése: „Miről beszéljünk, hogy értelmesebb és jobb legyen számodra a tanulás?”

A: önállóság; B: a tanulás értelme; C: választás; D: gyakorlati feladatok; E: visszajelzés; F: közösség; G: kihívás; H: megértés; I: saját téma.

Kártya	Beszélgetési kérdés
1	Melyik feladatnál értetted meg, mire használható a tanult tudás?
2	Mi segítené önállóbban tanulni?
3	Milyen visszajelzésből tudod, hogyan léphetnél tovább?
4	Miben választanál feladatot, témát vagy munkamódszert?
5	Mi könnyítette, és mi nehezítette a középiskolai beilleszkedést?
6	Mikor segít a digitális tanulás, és mikor terhel feleslegesen?
7	Mi kell ahhoz, hogy a gyakorlaton biztonsággal merj kérdezni?
8	Min változtatnál az iskolában, és milyen első lépést javasolnál?

Saját kérdésünk:

.....

Tanári segítség

Szakképzésben és szakgimnáziumban a tanulók gyakorlati képzésből hozott tapasztalatai is feldolgozhatók. Személyek és külső gyakorlóhelyek azonosítható bírálata helyett a körülményeket fogalmazzuk meg.

A táblázat soronként felvágható. A 3–13. évfolyamos alapváltozatban két kérdést választunk. Az 1–2. évfolyamon a tanító a csoport jelzéseihez igazítva kérdez. A témák felsorolása nem kész válaszlista.

13 Témák és kérdéskártyák a 11–13. évfolyamnak

A diákhang-térkép kérdése: „Miről beszéljünk, hogy a tanulás jobban szolgálja a céljaidat?”

A: önállóság; B: a tanulás értelme; C: választás; D: gyakorlati feladatok; E: visszajelzés; F: közösség; G: kihívás; H: megértés; I: saját téma.

Kártya	Beszélgetési kérdés
1	Mi kapcsolódik a tanultakból a továbbtanulási vagy munkavállalási terveidhez?
2	Hol lenne szükséged több önállóságra, és milyen támogatás mellett?
3	Milyen visszajelzés segít egy összetett feladat javításában?
4	Hogyan lehetne összehangolni a felkészülést és a pihenést?
5	Miben szólhatnának bele érdeemben a diákok az iskola működésébe?
6	Milyen tapasztalatot hoznál a gyakorlati képzésből a közös gondolkodásba?
7	Hogyan érvényesülhetnének a kisebb csoportot érintő igények?
8	Mely változtatás eredményét lehetne néhány hét múlva megvizsgálni?

Saját kérdésünk:

.....

Tanári segítség

A tanulók különítsék el a tapasztalatot, a javaslatot és a feltételezett következményt. A bizonytalan állításnál kérjünk pontosítást; a javaslatot nem kell előre kész megoldássá alakítani.

A táblázat soronként felvágható. A 3–13. évfolyamos alapváltozatban két kérdést választunk. Az 1–2. évfolyamon a tanító a csoport jelzéseihez igazítva kérdez. A témák felsorolása nem kész válaszlista.

14 A foglalkozás az 1–2. évfolyamon

Időkeret: 1 × 90 perc, benne mozgásos és csendes pihenőkkel. A tanító vezeti a közös beszélgetést; önálló csoportvita és hosszú írásos válasz nem feladat. A hétmezős térképet használjuk, ismert képekkel és a 8. melléklet témáival. A saját téma számára üres képkártyát hagyunk.

Idő	Tevékenység
0–10. perc	Cél és szabályok egyszerű mondatokkal; egy iskolai élmény felidézése.
10–20. perc	Rajz vagy mutatás: mi volt jó, mi volt nehéz? A közlés önkéntes.
20–25. perc	Mozgásos pihenő, ülve végezhető változattal.
25–35. perc	Képes témaválasztás az asztali térképeken; legfeljebb két rövid bemutató dobás.
35–45. perc	Beszélgetés a választott témákról, egyszerre egy konkrét kérdéssel.
45–50. perc	Csendes vagy mozgásos pihenő, szükség szerint ivás.
50–60. perc	Páros rajzolás vagy beszélgetés: mit tartanánk meg, min változtatnánk?
60–70. perc	Néhány rajz bemutatása; a tanító röviden lejegyzi, majd visszamondja a gyermek szavait.
70–80. perc	Közös plakát: néhány kiemelt gondolat és a további fontos vélemények.
80–90. perc	Rövid szóbeli vagy jelöléses visszajelzés; a válaszadó felnőtt és az időpont megnevezése.

A közös lap kialakítása

A tanító képpel vagy rövid szókapcsolattal megjeleníti a gyerekek javaslatait. Aki szeretne, egy gondolatot jelölhet, amellyel először foglalkozna. Legfeljebb három–öt kiemelt gondolat készülhet, a többi a második részbe kerül. Kevés javaslat esetén nincs szükség választásra. A gyermek szavait felolvasás után pontosítjuk, nem fogalmazunk helyette általános pedagógiai célokat.

Visszajelzésként a gyermek igennel, részben válasszal, nemmel vagy mutatással jelezheti: „El tudtad mondani vagy mutatni, amit szerettél volna?” A kérdés kihagyható. A visszajelzés nem nyilvános kézfeltartással történik, ha ez kellemetlen lenne. Az intézményi választ is képpel és egyszerű mondatokkal beszéljük meg.

15 Óvodai kiegészítő változat

Javasolt célcsoport: nagycsoportos, jellemzően 5–6 éves gyermekek. Időkeret: 1 × 90 perc, rövid beszélgetésekkel, játékkal és pihenéssel. A csoportot ismerő óvodapedagógus vezeti, a támogatási igényekhez illeszkedő segítővel. Dobás helyett a képes választást és jelölést használjuk.

Közös kérdés: „Mit szeretsz az óvodában, és mit szeretnél másképp?” A hét mező témái: A játék; B mozgás; C társak; D mese; E alkotás; F pihenés; G saját téma. A pedagógus saját, a gyermekek számára ismert képeket vagy tárgyakat helyez a feliratok mellé. A gyermekeknek nem kell betűt felismerniük.

Idő	Tevékenység
0–10. perc	Ismert tárgy segítségével az óvodai nap felidézése; szabad megszólalás.
10–20. perc	Egy kellemes vagy nehéz helyzet elmondása, mutatása vagy lerajzolása.
20–30. perc	Szabad mozgásos játék, ülve választható tevékenységgel.
30–40. perc	Képes témaválasztás, asztalon vagy szőnyegen; egy gyermek egy jelöléssel.
40–50. perc	Rövid beszélgetés kis körben a megjelölt témákról.
50–60. perc	Pihenés, csendes játék, szükség szerint ivás.
60–70. perc	Közös rajz vagy építés: mit szeretnénk megőrizni vagy megváltoztatni?
70–80. perc	Az alkotásokhoz mondott gondolatok lejegyzése és visszamondása.
80–90. perc	Közös képösszegzés, önkéntes jelzés a foglalkozásról, a folytatás elmondása.

Kérdések és eredmény

„Mivel szeretsz itt játszani?” „Mi segít, ha valami nem sikerül?” „Mikor szeretnél csendet?” „Mit szeretnél másképp a csoportszobában?” A pedagógus egyszerre egy kérdést tesz fel. A válasz elmaradásából nem következtet elégedettségre. A rajz jelentését csak a gyermek közlése alapján rögzíti.

Az eredmény „A mi óvodánk hangja” című képes lap: amit szeretünk; amin változtatnánk; további fontos gondolatok. Nem szükséges öt pontra szűkíteni. A szülő nem válaszol a gyermek helyett. A javaslatokra az óvodai csoporttal előre egyeztetett felnőtt ad későbbi életkorhoz illő választ.

16 A kétszer 90 perces változat

Az első alkalom a teljes 90 perces alapfoglalkozás. A második alkalom a térkép és a kétrészes összegzés elmélyítésére szolgál, a 3–13. évfolyamon. A csoportok a harmadik kérdésükkel és egy megvalósítási tervvel dolgoznak. A két alkalom között szükség szerint szünet vagy előre egyeztetett időköz van; összesen 180 perc foglalkozási idővel számolunk.

Második alkalom	Tevékenység és eredmény
0–10. perc	Az első térkép és a két javaslatrész visszaolvasása; hiányzó gondolatok pótlása.
10–25. perc	Harmadik kérdés a korosztályos készletből vagy saját megfogalmazásban; indokok és eltérések.
25–40. perc	Egy választott javaslat feltételeinek vizsgálata: kinek segít, kire hat, kitől kell további információ?
40–45. perc	Mozgásos vagy csendes pihenő.
45–60. perc	Tervlap készítése: első lépés, szükséges segítség, észlelhető változás, nyitott kérdés.
60–70. perc	Egyeztetett, felügyelt dobókör, egyszerre egy dobóval. A tanuló megmutatja, mely témához kötődik a terve. Jelölés ugyanúgy választható.
70–80. perc	Legfeljebb hat csoport rövid bemutatója, a többiek pontosító kérdéseivel.
80–90. perc	A közös dokumentum kiegészítése, visszajelzés és az intézményi egyeztetés kérdéseinek rögzítése.

A dobókörben egy dobás nem jelent újabb támogatói szavazatot. Harminc tanulónál csak előkészített eszközzel és rövid váltással tervezhető minden jelentkező egy dobása; ha ez nem fér bele, párhuzamos jelölés zárja a kört. Az első alkalom adatait megőrizzük, a későbbi kiegészítéseket külön jelöljük. Az intézményi válasz és a négy–hat hetes utánkövetés továbbra is külön alkalom.

Vegyes korosztály és kortárs segítők

A 3–8. évfolyamon a csoport lehet vegyes összetételű. Az idősebb tanuló felolvashat, segíthet a jelölésben és a számlálásban, de nem választ a kisebb helyett, és nem fogalmazza át önkényesen a véleményét. A kisebb saját gondolkodási időt és első megszólalási lehetőséget kap. A kérdéseket a fiatalabbak nyelvi szintjéhez igazítjuk, az idősebbeknek külön indokló kérdést is adunk. A pedagógusi felügyelet és a személyes jelzések kezelése felnőtt feladat marad.

17 Egyéni gondolatlap

Ne írd nevet. Más nevét se írd ide. Rajzolhatsz, írhat, vagy magadban is végiggondolhatod. Kérdést kihagyni is lehet. A lapot megtarthatod, vagy névtelenül a dobozba teheted.

Egy iskolai helyzet, amelyre most gondolok:

.....

Ebben az segített, vagy az volt nehéz, hogy...

.....

Ezt tartanám meg, vagy ezen változtatnék:

.....

A témám jele, ha meg szeretném adni:

Saját témám:

Itt rajzolhatsz

Ha külön segítséget szeretnél, odamehetsz a foglalkozásvezetőhöz vagy a megnevezett másik felnőtthez. A névtelen lapból nem mindig tudjuk, kinek kell segítség.

18 Csoportlap és tervlap

Választott két kérdésünk:

Kapcsolódó témák:

Első javaslatunk

Ezt szeretnénk:

.....

Azért fontos, mert...

.....

Ebből vennék észre a változást:

.....

Második javaslatunk, ha van

Ezt szeretnénk:

.....

Azért fontos, mert...

.....

Ebből vennék észre a változást:

.....

Eltérő vélemény vagy további fontos gondolat:

.....

Visszaolvastuk a lapot. Mindenki pontosíthatta a saját gondolatát. A jegyző a csoport szavait rögzíti, az időfigyelő jelzi a váltást, a szóvivő a javaslatot és az indokot mutatja be. A szerepek megoszthatók.

Tervlap a második alkalomhoz

A választott javaslat sorszáma:

Első lépés és szükséges segítség:

Ezt még meg kell kérdeznünk:

A változást így figyelnék meg:

19 Szavazólap és összesítés

Másolható szavazólap

Legfeljebb három különböző javaslat sorszámát írd ide. Azokat válaszd, amelyekkel szerinted érdemes először foglalkozni. Kevesebbet is jelölhetsz, és üresen is leadhatod. Ne írd nevet.

Választott sorszámok:

Összesítő a foglalkozásvezetőnek

Jelenlévők: Leadott lapok: Üres lapok:

Értékelhető lapok: Nem értékelhető lapok:

Javaslat	Jelölések	Javaslat	Jelölések
1		7	
2		8	
3		9	
4		10	
5		11	
6		12	

A számlálás szabályai

Azonos sorszám egy lapon egyszer számít. Ismeretlen vagy olvashatatlan sorszámot nem veszünk figyelembe, a többi felismerhető, érvényes jelölés számítható. Háromnál több különböző érvényes sorszám esetén a teljes lap nem értékelhető. A kizárólag ismeretlen vagy olvashatatlan jelölést tartalmazó lap sem értékelhető. Az üres lapot külön számoljuk. Az értékelhető, a nem értékelhető és az üres lapok számának összege adja a leadott lapok számát.

A jelölések összege legfeljebb az értékelhető lapok számának háromszorosa lehet. Javaslatonként darabszámot közlünk. Ha később arányt is számolunk, megnevezzük a nevezőt; a többválasztásos szavazásban a javaslatonkénti támogatási arányok nem feltétlenül adódnak 100 százalékra.

A jelölést kapott javaslatok közül legfeljebb az első öt helyet emeljük ki. A határon lévő holtverseny közös helyezésként, folytatólappal is feltüntethető. Újabb szavazás nincs. A többi javaslat az „Amit még fontosnak tartunk...” részbe kerül. Érvényes jelölés hiányában minden javaslatot rangsor nélkül adunk tovább.

20 A mi iskolánk hangja

Öt közös javaslatunk

Az első öt helyre került javaslatok, az osztály saját megfogalmazásában. A közös helyezést feltüntetjük; szükség szerint folytatólapot használunk.

1. Ezt szeretnénk:

.....

Rövid indok:

2. Ezt szeretnénk:

.....

Rövid indok:

3. Ezt szeretnénk:

.....

Rövid indok:

4. Ezt szeretnénk:

.....

Rövid indok:

5. Ezt szeretnénk:

.....

Rövid indok:

A javaslatokat átveszi:

Kapcsolattartó:

Ekkor beszéljük meg a választ:

A laphoz hozzátartozik az „Amit még fontosnak tartunk...” folytatólap. A két részt együtt olvastuk vissza és együtt adjuk tovább. A kiemelés nem jelent egyhangú egyetértést.

21 Amit még fontosnak tartunk

„A mi iskolánk hangja” című közös dokumentum második része. Ide kerülnek a további javaslatok, az eltérő álláspontok és a később feldolgozott névtelen gondolatok. Szükség esetén a lap többször másolható.

1 További gondolat

Ezt is szeretnénk elmondani:

.....

Azért fontos, mert...

.....

2 További gondolat

Ezt is szeretnénk elmondani:

.....

Azért fontos, mert...

.....

3 További gondolat

Ezt is szeretnénk elmondani:

.....

Azért fontos, mert...

.....

Kapcsolódó téma vagy korábbi javaslat sorszáma:

Ha későbbi kiegészítés, annak dátuma:

Nem kell nevet vagy a véleményt képviselők számát megadni. Az eltérő gondolat személyes történet és azonosító részlet nélkül jelenjen meg. A tartalom az intézményi válaszadásban ugyanúgy figyelmet kap, mint a kiemelt lista.

22 Tanulói visszajelzőlap

A kitöltés önkéntes és névtelen. Karikázz, mutass vagy jelölj más módon. Ha szeretnél, hozzá is írhatasz. Bármelyik kérdést kihagyhatod.

El tudtad mondani vagy meg tudtad mutatni a saját gondolatodat?

Igen Részben Nem Kihagyom

Biztonságban érezted magad akkor is, ha mászt gondoltál?

Igen Részben Nem Kihagyom

Tudod, kitől és mikor kaptok választ a javaslatokra?

Igen Részben Nem Kihagyom

Erről még szerettem volna beszélni:

.....

A mai beszélgetésből ezt viszem magammal:

.....

Ez segített, vagy ezen változtatnék a foglalkozáson:

.....

Más nevét vagy felismerhető személyes történetet ne írsz a lapra. Ha külön segítséget kérsz, beszélhetsz a foglalkozásvezetővel vagy a megnevezett másik felnőttel.

23 Intézményi válasz és utámkövetés

Hallottuk a hangotokat

Javaslatonként másolható válaszlapon. A kiemelt és a további gondolatok egyaránt választ kapnak. A személyes segítséget igénylő ügyeket külön kezeljük.

A tanulók javaslata és rövid indoka:

.....

A válasz típusa:

Meg tudjuk valósítani.

Megvizsgáljuk a lehetőségét.

Jelenleg nem tudjuk megvalósítani.

Döntésünk vagy a vizsgálat tárgya, érthető indokkal:

.....

Következő lépés:

Felelős:

Vállalt megvalósítási vagy egyeztetési időpont:

Ekkor beszéltük meg a választ a tanulókkal:

A foglalkozás után négy-hat héttel

Mi történt a vállalt lépéssel, vagy miért késett?

.....

Mit tapasztaltak ebből a tanulók? Volt-e eltérő vélemény?

.....

Mi legyen a következő lépés és annak időpontja?

.....

Az utámkövetés dátuma:

Ha más megoldás szükséges, erről egyeztetünk:

24 Pedagógusi reflexió és helyzetkezelés

A feljegyzés a ténylegesen megtartott foglalkozás után készül.

Évfolyam: Létszám: Tényleges idő: perc

Melyik kérdés indított beszélgetést, és hol kellett segítség?

.....

Hol tértünk el az időtervtől, és mit változtatnánk legközelebb?

.....

Visszajelzés	Igen	Részben	Nem	Kihagyta
Saját gondolat közlése				
Biztonság eltérő véleményénél				
A válaszadás ismerete				

Visszajelzőlapot leadók: Lapot le nem adók:

Többértelmű jelölést nem sorolunk önkényesen válaszkategóriába; külön feljegyezzük.

Ha a tanuló nehezen olvas vagy fogalmaz

Egy rövid kérdést olvasunk fel, és ellenőrizzük a megértést. Rajz, piktogram, egyszerű szókérttya vagy a gyermek megszokott kommunikációs eszköze használható. A lejegyző visszamondja a gyermek közlését. A szín önmagában nem kódol véleményt; betű vagy kép is tartozik hozzá.

Ha valaki nem jut szóhoz

Rövid önálló gondolkodási idő után körben adunk lehetőséget a közlésre. A szót továbbadni szabad. A nyilvános választást kényelmetlennek érző tanuló névtelen lapot vagy külön közlést választhat; a segítő nem kéri számon ennek okát.

Ha bántó vagy személyes közlés hangzik el

„A problémáról beszélhetünk, egymást nem sértegetjük.” Megállítjuk a bántó reakciót, és nem keressük a névtelen lap szerzőjét. Veszélyre utaló jelzésnél külön segítséget szervezünk, szükség esetén megszakítjuk a foglalkozást. A nyilvános összegzésbe csak általánosítható, személyhez nem köthető tartalom kerül.

Ha a javaslat elsőre megvalósíthatatlannak tűnik

Előbb tisztázzuk a szükségletet: „Mi lenne jobb neked, ha ez megvalósulna?” A javaslatot az indokával együtt őrizzük meg. A lehetőségek vizsgálata az intézményi válasz része; más megoldást a tanulókkal együtt keresünk.

25 Szakmai háttér és források

A program szakmai kapcsolódása

A foglalkozás a Darts Matek céltáblára, játékra és aktív tanulói tevékenységre épülő megközelítésének részvételi célú adaptációja. Sajátossága, hogy a témaválasztás, az indokok rendezése és a javaslatalkotás ugyanazon vizuális felülethez kapcsolódik. A dobás egy választható közlési mód; a tanuló előzetes döntése és az ahhoz fűzött magyarázata határozza meg a rögzített tartalmat.

A Darts Matek alapprogramja és a jelen foglalkozás különböző célokat szolgál. Az alapprogram elérési adatai, díjai vagy kiadványainak minősítése önmagukban nem igazolják e részvételi adaptáció eredményességét. A jelen csomag ezért a helyben megfigyelhető folyamatot, a tanulói visszajelzést és az intézményi választ dokumentálja.

Kapcsolódás az állami felhíváshoz

Az első öt oldal az önálló programleírás. A mellékletek a tanári előkészítést, a korosztályi alkalmazást, a vélemények összegyűjtését és a dokumentálást támogatják. A 90 perces alapváltozat és a kétszer 90 perces kiegészítés időterve külön azonosítható. A program a tanulók saját kérdéseinek, az önkéntes részvételnek és az eltérő gondolatoknak is helyet ad.

Felhasznált szakmai források

Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium: Jó gyakorlatokat várunk a „Gyermekek és diákok hangja” projektnaphoz. 2026. augusztus 12.
<https://kormany.hu/hirek/jo-gyakorlatokat-varunk-a-gyermekek-es-diakok-hangja-projektnaphoz>

Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium: Jó gyakorlatok és szakmai inspiráció a „Gyermekek és diákok hangja” projektnaphoz. 2026. szeptember 2.
<https://kormany.hu/hirek/jo-gyakorlatok-es-szakmai-inspiracio-a-gyermekek-es-diakok-hangja-projektnaphoz>

Darts Matek: a program hivatalos bemutatása.
<https://dartsmatek.hu/>

A módszertani összeállítás alapanyagai

Darts Matek Kft.: a program korábbi munkacímén („Mozgásban a vélemény”) készült programleírás és segédletcsomag; „Dobd be a véleményed! – Darts Matekkel a diákok hangjáért” című két javított munkaváltozat; a részletes foglalkozásvezetői és dokumentációs mellékletekkel készült korábbi programváltozat. A jelen összeállítás ezek pedagógiai elemeit egységes foglalkozásmenetben dolgozza fel.